חלון פרק שביעי עירובין

פ.

מסורת הש"ס

א) [כפ"ח: מיכס], ב) רש"ל מ"ז, ג) [ל"ל בהרה], ד) כפ"מ: בעירוכין, ה) [ל"ל כפ"ד דף מט.], ו) כפ"מ: בשיתופי מבואות, ז) [ל"ל בהרה], ח) ל"ל בסמוך ע"כ, ט) [דף יח:], י) [עוף פי' מת יפר' ב].

הגהות הב"ח

(א) גמ' נקטינן אחד עירובי תחומין (ואחד עירובי חצירי) תפ"מ וכ"כ ס"פ נמחק: (ב) רש"י ד"ה חול אמגלמא וכו' לוד ס"ד ואמ"כ מ"ה שהלכה לבית המרחץ מבע"י חוץ לתחום עירה וחשבה לה ואסר לה להזור הס"ד וכנפר"ר ליתא לד"ה שהלכה לבית המרחץ, וכנגלה כיונת רבינו להוסיפו אצל לפניו כנר מיכה לעיל):

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מעשה בו'. לא ידעתי למלי נדחקו רש"י ותוס' גזה הא ר"ל בפסיקו דרב ס"ל מסכרא בהחלט דתחומין דיש לו אמתמתא מקרא אמור מחצירות לו מנעשם דבחצירות דאקרי אהדדי גמר ומקבי. ות"ב דר"י גר"י דס"ל דבתחומים א"ל לגבות כ"ם בחצירות ואף הך מנא מסייע לו דבחצירות א"ל לגבות. אלא דרב עצמו מתמיר בתחומין כר"ח דאסר בתחומין ופשוט: ד"ה אתו לקמי'. וב"ש אשתו. עי' לעיל דף סה ע"ב תד"ה דלא הוי סוכר ול"ע: **באד"ד ראשתו אאשתו נידא** ליה לאתוי. ק"ל ממימרא דשמואל דאמתו קמיתמא מין דבבר אמר בפסיקו ולקיטו מערבי' והייני ב"ב אפי' בע"ב דבא מייתי ליה לעיל אהסיא דלאחמן כר ריסקא דלא רלה לא גזרי. ות"ב מכ"ם בחמתו ויהיה נרלה מזה רלים גדולה לפשוט פסיקא דתוס' לעיל דף ע' ד"ה יוכם בפר"ד דאפסר בפסיקו ולקיטו דק דבבר אמר אבל לא דיבראל דיסולרן שמואל לאמתו דהכא מיירי ביבראל דאיכו דיקא בחמתו ולא בפסיקו ולקיטו:

מוסף רש"י

ואין טועמין מפירותיה. יקלי פלגי לה (עיז מח.). דבי נצרפי. שם עבודת כוכבים שלהם (שם).

רבינו חננאל

ראין טועמין מפירותיה. ושמואל אמר כגון דאמרי הני תמרי לשיכרא דבי נצרפי ושתו ליה ביום אידם. אמר אמימר אמרו לי סבי דפומבדיתא הילכתא כשמואל. מותבינן על מאן דאמר צריך להגביה חבית של (שיתופי) [שיתופי מבואות] מן הקרקע שפח. והתניא כיצד משתתפין במבוי מניח אדם חבית של יין של שמן ושל תמרין ושל גרוגרות ושל שאר מיני פירות. בין משלו בין משל חבירו צריך להודיע. ומגביהה מן הקרקע כלשהו. ופריק מאי כלשהו דקתני שפח. איתמר שיתופי מבואות רב אמר אין צריך לזכות ושמואל אמר צריך לזכות. עירובי תחומין רב אמר צריך לזכות ושמואל אמר אין צריך לזכות. בשלמא לשמואל דתנן בשיתופי מבוי ומזכה להן. אלא לרב דאמר בשיתופי מבוי אין צריך לזכות קשיא ליה מתני'. ופריק תנאי היא, ר' חייא סבר צריך לזכות ור' ישמעאל ב"ר יוסי אמר משום אביו אין צריך לזכות. דתניא מעשה בכלתו של ר' אושעיא שהלכה למרחץ ועירבה לה חמותה משלה ולא זכתה לה. ואמר לו ר' חייא. ואמר לו ר' ישמעאל ב"ר יוסי בבלאי כל כך אתה מחמיר בעירובין, כך אמר אבא כל שיש לך להקל בעירובין (בעירובין) הקל. וכן אמר ר' יוחנן דחמותה משל עצמה עירבה ולא זיכתה לכלתה ולפיכך אסר

ואין טועמין מפירותיה. דאי לאו דפלגוה לא הוו פרשי מינה: **גלרפי.** שם ע"ז שהיתה נאותה מדינה: **צריך להודיע.** אם הפליג כך שמא מקפידין בעירובין[ד] ואמר בפ"ק[ה] המקפיד על עירובו אינו עירוב שעינו ברה באותה פת ליתן לחבירו אבל משלו אין צריך להודיעו דזכין לו לאדם שלא בפניו: **הכא הכא.** בעירובי חצירות[ו] ומזכה להן: **הכא לא הכא.** בעירובי תחומין קתני לקמן (דף פב.) כילד משתתפין בתחומין כו' ולא קתני ומזכה להן: **שהלכה לבית המרחץ.** מבעוד יום חוץ לתחום עירה ומזכה לה ואסר לה לחזור: ר' חייא בגלי היה כדאמרינן במקבת סוכה (דף כ.) עלו ר' חייא וכניו ויסדוה: **ואיבעיא לה** גרסינן: **בריה[ז] דבר יעקב.** אביו לא היה הגון לפיכך לא הזכירו: **אקיף.** הרבה עלי הדרך בשבילי: **וזיל אסולמא דלור.** דרך מסילת (ב) לור: רבי חייא קאי כרב בתחומין וגבי חצירות טועמת דרב משום דכיון דקאסר עליה גמר ומקבי ואין צריך זכייה ואע"ג דתמתי' פליגא עליה דרב רב תנא ופליג: **מי איכא למאן דפליג.** מי אשכחן דפליג אינש עליה: **עורזינא.** נכרי היה ממונה על כלי זיין העשויין לשמירת העיר להלחם על הגייס ודר בעיר: **הא דאסר.** על בני המבוי לא בעינן דעתיה ומתני' בדלא אסר כגון אגר אבנין אבי מבואות ורגילה עם זה ולא עם זה: **הכי נמי מסתברא.** דמודה שמואל היכא דלא אסר: **ולא נשתתף.** אינו רולה ומתכוין לאסור עליהן שאני

רב אמר א"צ לזכות. דכיון דאסר עליה גמר ומקני ליה ובתחומין צריך לזכות דלא אסר עליה ולא גמר ומקני כדפירש בקונטרס ושמואל במבוי צריך לזכות דלמקני רשות הוא דקסבר עירוב משום קנין כפ' מי שהוליאוהו (לעיל דף מט.) אפילו למ"ד עירוב משום דירה צריך לזכות כדי שיהא קונה דירה בבית חבירו ובתחומין סבר שמואל דאין צריך לזכות דלא קני רשות אחרים הוא אי נמי כיון דאין מערבין עירובי תחומין אלא לדבר מצוה משום מצוה גמר ומקני ועוד כיון דעירובי תחומין אין מערבין אלא מדעתו אמילתא דסהוא אומר לא ועכ"ל דברים שאנו מחמירין בחצירות מתחומין דחצירות צריך לזכות ושמואל ובעי פת ובתחומין אין צריך לזכות ואין צריך פת ויש דברים שאנו מחמירין בתחומין טפי דבתחומין בעי ב' סעודות לכל אחד ובחצירות בזמן שהן מרובין פני [במזון ב' סעודות לכולם ובזמן שהן מועטין פני] בגרוגרת לכל אחד כדאמרינן [ב]סוף פירקין והשולח עירוב ביד חרש שוטה וקטן אינו עירוב בתחומין ובחצירות קטן גוכה את העירוב:

מעשה בכלתו בו'. [ג] פי' בקונטרס דהאי עובדא בתחומין הוה ואע"ג דבחצירות פליגא מתני' עליה דרב כ' תנא הוא ופליג וקשיא דעיקר הקושיא הוא היתה אלא מחצירות ומהא לא משני מידי וי"ל דבעירובי חצירות היה המעשה וכן פירש רבינו חננאל וכ' סבר כרבי ישמעאל וקסבר כ' דתנא דידן תנא בחצירות דבעינן זיכוי כל שכן בתחומין דתחומין לכולי עלמא בעי זכיה ולפירוש הקונטרס דמוקי לה בתחומין יש לומר דרבי חייא ורבי ישמעאל בר' יוסי משום אביו אזדו לטעמייהו דר' חייא אית ליה לעיל בפפ"ק [ד]דתחומין דאורייתא ולהכי מחמיר בהו ור' יוסי דמיקל לטעמיה דאמר לעיל (דף לה.) פפק עירוב כשר: **אמר** רב נחמן נקיטינן אחד עירובי תחומין ואחד שיתופי מבואות שיתופי מבואות [ה]כפרשת ויהי בשלח דכולם צריכין לזכות עירובי תחומין וחצירות ושיתופי מבואות ועירובי תבשילין ואע"ג דבעי רב נחמן עירובי תבשילין מאי הא מסיק אביי דלא שמיע ליה דשמואל דאי שמיע ליה לא הוה מינעיא ליה:

אתו לקמיה דרב יהודה **אמר** להו הכי אמר שמואל אשתו של אדם בו'. ואם תאמר ואמאי לא מייתי מדרב יהודה דאמר בריש הדר (לעיל דף סד.) משמיה דשמואל שכירו ולקיטו של נכרי נותן עירובו ודיו ל וכל שכן אשתו והוה מייתי מנכרי אנכרי ויש לומר ל דלאשתו אאשתו ניתא ליה לאתויי: **רגיל** אין שאינו רגיל לא. דרגיל אסר כמו פתח הרגיל אבל שאינו רגיל אינו אוסר ונוטלים שיתופו בעל כרחו דקאמר היינו של בעל הבית אבל דעת אשתו צריך ואף על גב דאסיקנא דאשתו של אדם מערבת אלא מדעתו אין נלמוד מכאן שתוכל לזכות לבני המבוי ולבני חצר לתת פת בעורבים והי דבשביל עצמה יכולה ליתן שלא מדעת בעלה אין לה כח לזכות לשמייה שלא מדעת וצריך ליהר שלא תזכה האשה לשמייה כשאין בעלה בעיר ואף על גב דאם כל אחד ואחד נותן פת נראה דשרי אפילו לא אסרי אהדדי כל זמן שלא מיתה הבעל דמקמתא לא קפיד מכל מקום אין לסמוך על זה לענין שתוכל לזכות לאחרים ואם אין הבעל והאשה בעיר אלא בני ביתו צריך לדקדק אם יכולין לערב בני ביתו בלא רשות משל בעל הבית דהא בסמוך [ועמוד ב] תנן ויתופסו עליהן מוסיף וצריך להודיע וכשבלה האוכל נמי קתני דצריך להודיע ממין אחר:

ואין טועמין מפירותיה ושמואל אמר [א]כגון דאמרי הני תמרי לשיכרא דבי נצרפי דשתו ליה ביום [ב]חגם (אמר אמימר) ואמרו לי סבי דפומבדיתא הלבתא כוותיה דשמואל מיתיבי ביצד משתתפין במבוי מביאים חבית של יין ושל שמן ושל תמרים ושל גרוגרות ושל שאר מיני פירות אם משלו צריך לזכות ואם משלהן צריך להודיע ומגביה מן הקרקע משהו מאי משהו נמי דקאמר טפח איתמר שיתופי מבואות רב אמר אין צריך לזכות ושמואל אמר צריך לזכות עירובי תחומין רב אמר צריך לזכות ושמואל אמר אין צריך לזכות בשלמא לשמואל הכא תנן והכא לא תנן אלא לרב מאי טעמא תנאי היא דאמר רב יהודה אמר רב מעשה בכלתו של רבי אושעיא שהלכה לבית המרחץ וחשבה לה ועירבה לה חמותה ובא מעשה לפני רבי חייא ואסר אמר לו רבי ישמעאל ברבי יוסי בבלאי כל כך אתה מחמיר בעירובין כך אמר אבא כל שיש לך להקל בעירובין הקל ואבעיא להו משל חמותה עירבה לה ומשום דלא זיכתה לה או דילמא משלה עירבה לה ומשום דשלא מדעתה אמר להן ההוא מרבנן ורבי יעקב שמיה לדידי מיפרשא לה מיניה דרבי יוחנן משל חמותה עירבה ומשום דלא זיכתה לה אמר ליה רבי זירא לרבי יעקב

[ג](בריה) דבת יעקב בי מטית התם אקיף וזיל לסולמא דצור ובעי' מינה מרב יעקב בר אידי בעא מיניה משל חמותה עירבה ומשום דלא זיכתה לה או דלמא משלה עירבה ומשום דשלא מדעתה אמר ליה משל חמותה עירבה לה ומשום דלא זיכתה לה אמר רב נחמן נקטינן [ד]אחד עירובי תחומין (ו) [ד]ואחד עירובי חצירות [ו]אחד שיתופי מבואות צריך לזכות בעי רב נחמן עירובי תבשילין צריך לזכות או אין צריך לזכות אמר רב יוסף ומאי תיבעי ליה לא שמיע ליה הא דאמר ר"ג בר רב אדא אמר שמואל [ז]עירובי תבשילין צריך לזכות אמר ליה אביי פשיטא דלא שמיע ליה דאי שמיע ליה מאי תיבעי ליה אמר ליה אטו עירובי תחומין מי לא אמר שמואל אין צריך לזכות ואמר איהו צריך לזכות הכי השתא בשלמא התם פליגי רב ושמואל וקא משמע לן כחומרין דמר וכי חומרין דמר אבל הכא אי איתא דשמיע ליה מי איכא דמאן דפליג ההוא טורזינא דהוה בשיבבותיה דרבי זירא א"ל אוגיר לן רשותך לא אוגיר להו אתו לקמיה דר' זירא מהו למיגר מדביתהו אמר להו הכי אמר ר"ל משמיה דגברא רבה ומנו רבי חנינא [ח]אשתו של אדם מערבת שלא מדעתו ההוא טורזינא דהוה בשיבבותיה דרב יהודה בר אושעיא אמרי ליה אוגר לן רשותך לא אוגר להו אתו לקמיה דרב יהודה בר אושעיא אמרי ליה מהו למיגר מדביתהו לא הוה בידיה אתו לקמיה דרב מתנה לא הוה בידיה אתו לקמיה דרב יהודה אמר להו הכי אמר שמואל אשתו של אדם מערבת שלא מדעתו מיתיבי נשים שעירבו ונשתתפו שלא מדעת בעליהן אין עירובן עירוב ואין שיתופן שיתוף לא קשיא [ט]הא דאסר הא דלא אסר הכי נמי מסתברא דא"כ קשיא דשמואל אדשמואל דאמר שמואל [י]אחד מבני מבוי שרגיל להשתתף עם בני מבוי ולא נשתתף בני המבוי נכנסין לתוך ביתו ונוטלין שיתופן ממנו בעל כרחו רגיל אין שאין רגיל לא שמע מינה לימא מסייע ליה [כ]כופין אותו לעשות לחי וקורה למבוי שאני

רגיל לערב עמהם וגם אינו אוסר עליהן. כלומר אינו ממחה על [ידי] אשתו מפני שעירבה עמהם. אבל אם ממחה על ידי אשתו אוסר על בני חצר. וכי קאמר שמואל (כך אסר) [בדאסר] עליהן [דא"כ קשיא דשמואל אדשמואל]. דאמר שמואל אחד מבני מבוי שרגיל ומשתתף עם בני מבוי ונמנע ולא רצה להשתתף, בני מבוי נכנסין לביתו ונוטלין ממנו שיתופי מבוי על כרחו. [רגיל אין שאין רגיל לא] קשיין אהדדי דהא הוא דאמר [אשתו של אדם מערבת לו שלא] מדעתו. אלא לאו הא דמיחה על ידה ואמר איני רוצה בזה העירוב שעירבה אשתי, ודשמואל ודר' חנינא היכא דלא אסר כגון שלא מיחה. נימא מסייע ליה כופין אותו (רעוויין) ועושה לחי וקורה למבוי.

עין משפט נר מצוה

מב א מיי' פ"ח מהלכות ע"ז הלכה ג טור"ש י"ד סי' קמג סעיף יב:
מא ב מיי' פ"ו מהל' עירובין הלכה יט סמג עשין לו טור"ש א"ח סי' תיג:
מב ג מיי' פ"ח מהל' עירובין הלכה כ סמג עשה טור"ש א"ח סי' שפו שלו סעיף ט:
מג ד מיי' שם טור"ש א"ח סי' שפו סעיף נ:
מד ה מיי' פ"ו מהל' י"ט הלכה ו סמג עשין כ ולאוין עה טור"ש א"ח סי' תקמו סעיף י:
מה ו ז מיי' פ"ב מהל' עירובין הלכה יב ופ"ה הלכה ה סמג עשין לו טור"ש א"ח סי' שפו ושי' שפב סעיף יא:
מו ח מיי' פ"ח מהל' עירובין הלכה כ סמג עשה טור"ש א"ח סי' שפו: [**מו**] ט [מיי' פ"ה מהל' שבתים דין יב טור"ש א"ח ס"ס קסב וכרב אלפס פ"ב פ"א דף קמו: כשם התוספתא וכן הכ"מ הרמ"ם ע"ש ובתוספתא דב"ב שלפנינו ליתא):

רב ניסים גאון

ובא מעשה לפני ר' חייא ואסר. אמר לו ר' ישמעאל ב"ר יוסי בבלאי כל כך אתה מחמיר בעירוב. ר' חייה בבלי הוה, ואיתה בסוף פרק א' דמסכת סוכה אמר ריש לקיש הרינני כפרת ר' חייה ובניו. שבתחילה נשתכחה תורה מישראל, עלה עזרא מבבל ויסדה, חזרה ונשתכחה, עלה ר' חייה הבבלי ובניו ויסדה. ובפרק ל"ו כריתות ר' הושעיה הוה שכיח קמיה דבר קפרא שבקיה ואתא לקמיה דר' חייא. ואתה מצא בר קפרא שואלו בשביל ר' חייה מה בבלי אומר בדבר זה. **פ"ק חלון**

רבינו חננאל (המשך)

ר' חייא. אמר רב נחמן נקיטינן אחד שיתופי מבואות, ואחד עירובי תחומין צריך לזכות. בעי רב נחמן עירובי תבשילין צריך לזכות או לא. ואמר רב יוסף מאי תיבעי ליה הא אמר שמואל צריך לזכות. ההוא טורזינא דלא בעא לאוגורי לדו רשותיה לבני מבוי, ואזלו ואגרו אינהו מרביתיהו. ואמר להו ר' זירא שפיר עבידיתו דאשתו של אדם מערבת לו שלא מדעתו, וכן (ב)אשתו של גוי משכרת בלא רשות בעלה. ואם בא בעלה הגוי ומיחה בטילה אותה השכירות, ונאסרו וחזרו לאיסורן. וכן אמר רב יהודה (בר הושעיה) משמיה דשמואל, אשתו של אדם מערבת לו שלא מדעתו. ואותבינן עלייהו ההתניא נשים שעירבו ונשתתפו שלא מדעת בעליהן אין עירובן עירוב ואין שיתופן שיתוף. ופרקינן (ג) התניתא בדלא אסר עלייהו בגון שאינו

(ג) נראה דל"ל כאן דר' חנינא ושמואל בדלא אסר יסי' כל"ל וכן תמיה רבינו להדיה כפוף המנין ושמואל ודר"ח היכי שלא אסר ויסי'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com